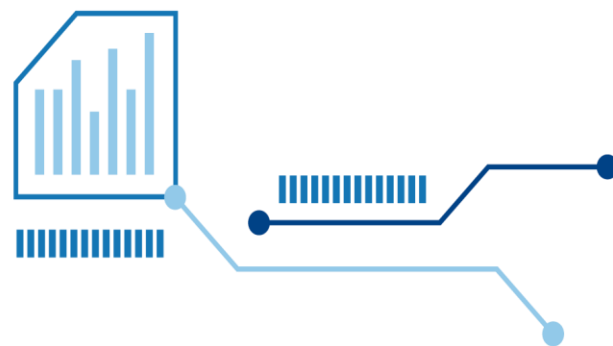

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

TEHRAN CHAMBER OF COMMERCE,
INDUSTRIES, MINES AND AGRICULTURE

گزارش‌های منتخب

اردیبهشت ۱۴۰۴

معاونت بررسی‌های اقتصادی

معاونت بررسی های اقتصادی با هدف اطلاع رسانی و ارتقاء سطح آگاهی های فعالان بخش خصوصی و با به کارگیری ظرفیت های نهجکلن، دانشگاه و موسسات تحقیقاتی، در راستای دستیابی به اهداف بلندمدت اتاق بازرگانی تهران در زمینه های گوناگون اقتصادی از جمله مسائل اقتصاد کلان، محیط کسب و کار و تجارت بین الملل به طور مستمر اقدام به انتشار گزارش ها و پژوهش های اقتصادی با استفاده از داده ها و اطلاعات منابع معتبر رسمی داخلی و بین المللی می کند.

اتاق بازرگانی تهران به منظور بهبود کمی و کیفی گزارشات خود از نظرات، امتدادات و پیشنهادات مخاطبین استقبال می نماید.

- ۴..... موانع فنی توسعه زیرساخت‌های پهنای باند اینترنت برای کسب و کارهای آنلاین؛ تحلیل چالش‌ها و راهکارهای عملی
- ۵..... فرصت‌ها و تهدیدهای تجاری ناشی از سیاست‌های تعرفه‌ای آمریکا
- ۶..... تاثیر تغییر ساعت رسمی بر مصرف انرژی با مروری بر مطالعات انجام شده
- ۷..... تحلیل جامع مشارکت بخش خصوصی در زیرساخت‌ها- سال ۲۰۲۳
- ۸..... روند‌ها و چالش‌های فعالان اقتصادی ایران (مبتنی بر نتایج طرح شاخص مدیران خرید از فروردین ۱۴۰۳ تا فروردین ۱۴۰۴)
- ۹..... آسیب‌شناسی استرداد مالیات بر ارزش افزوده صادرکنندگان

موانع فنی توسعه زیرساخت‌های پهنای باند اینترنت برای کسب‌وکارهای آنلاین؛ تحلیل چالش‌ها و راهکارهای عملی

اقتصاد جهانی طی بیست سال اخیر به دلیل گسترش استفاده از رایانه و افزایش سرعت دسترسی به اینترنت (پهنای باند) به عنوان یک شبکه ارتباط عمومی به شدت متحول شده است. با توجه به جایگاه پایین ایران در شاخص جهانی سرعت اینترنت و پهنای باند و همچنین فاصله زیاد با کشورهای منطقه، کسب‌وکارهای آنلاین و دیجیتال در ایران در صورت ادامه این وضعیت، با چالش‌های جدی مواجه خواهند شد. این مسأله نه تنها بر کیفیت زندگی دیجیتال کاربران تأثیر خواهد گذاشت، بلکه می‌تواند مانع از رشد و توسعه کسب و کارهای آنلاین شود و توان رقابتی کشور را در بازار جهانی کاهش دهد. بر اساس اهمیت موضوع گزارش حاضر به دنبال شناسایی موانع اصلی عدم توسعه زیرساخت‌های توسعه پهنای باند در کشور و ارائه راهکاری برای مواجهه با این چالش‌ها است.

فرصت‌ها و تهدیدهای تجاری ناشی از سیاست‌های تعرفه‌ای آمریکا

در سال ۲۰۲۵، آمریکا با وضع مجموعه‌ای از تعرفه‌های فراگیر و بی‌سابقه، از نقش حامی تجارت آزاد به بازیگر اصلی حمایت‌گرایی بدل شد و نقشه تجارت جهانی را دگرگون کرد. این اقدام، با فشرده‌سازی عرضه نفت، هدایت مازاد فولاد و آلومینیوم به بازارهای آسیایی، و بازآرایی زنجیره تأمین خودرو، اثرات چندلایه‌ای بر بازارها گذاشت. این تحولات برای ایران هم فرصت‌ساز و هم تهدیدآفرین است. درواقع از یک‌سو، می‌تواند زمینه‌ساز افزایش درآمد نفتی و توسعه صادرات غیرنفتی شود و از سوی دیگر، خطر رکود جهانی، افت تقاضا و فشار رقابتی بر صادرات را افزایش دهد. پاسخ هوشمندانه ایران باید بر تنوع‌بخشی سریع صادرات، تقویت دیپلماسی تجاری، و استفاده از کانال‌های مالی جایگزین متمرکز باشد.

۳ تاثیر تغییر ساعت رسمی بر مصرف انرژی با مروری بر مطالعات انجام شده

تغییر ساعت رسمی می‌تواند مصرف انرژی را کاهش دهد؟ دولت‌ها نخستین بار به صورت رسمی، همزمان با جنگ جهانی اول، برای صرفه‌جویی در مصرف انرژی ساعت رسمی را تغییر دادند. پس از آن، ساعت تابستانی به موضوعی رایج در کشورهای تبدیل شد که در نیمه نخست سال روزهای طولانی‌تری را تجربه می‌کنند.

تغییر ساعت رسمی در ایران گاهی اجرا و گاهی متوقف شده است. با این حال، تشدید ناترازی انرژی در سال‌های اخیر، اهمیت هر راه‌حلی را که بتواند اثری کاهشی بر مصرف انرژی داشته باشد، پررنگ‌تر کرده است.

این گزارش با مروری بر پیشینه تغییر ساعت در ایران و جهان، به بررسی مطالعات داخلی و خارجی می‌پردازد که تأثیر این سیاست را بر مصرف انرژی، به‌ویژه برق، اندازه‌گیری کرده‌اند. نتایج این مطالعات یکدست نیست به طوری که برخی از افزایش مصرف و برخی دیگر از کاهش آن خبر می‌دهند. با این حال، یک نتیجه مشترک در همه آنها دیده می‌شود. تغییر ساعت رسمی، کاهش مصرف را در ساعات اوج بار به همراه دارد.

بنابراین با در نظر گرفتن موقعیت جغرافیایی کشور، وضعیت ناترازی انرژی و تأثیر تغییر ساعت رسمی بر کاهش مصرف برق در ساعات اوج بار، پیشنهاد می‌شود اجرای این سیاست در ایران ادامه پیدا کند.

تحلیل جامع مشارکت بخش خصوصی در زیرساخت‌ها - سال ۲۰۲۳^۴

با رشد سریع جمعیت و افزایش تقاضا برای خدمات عمومی باکیفیت، اهمیت زیرساخت‌های مدرن و کارآمد در تأمین نیازهای جوامع به شدت افزایش یافته است. زیرساخت‌ها، به‌ویژه در حوزه‌های حمل‌ونقل، انرژی، فناوری اطلاعات و خدمات شهری، نقش حیاتی در اقتصاد ملی ایفا می‌کنند و بهبود بهره‌وری، رفاه اجتماعی، و ایجاد شغل‌های جدید را ممکن می‌سازند. کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه به این نتیجه رسیده‌اند که سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های کارآمد، نه تنها هزینه‌ها را کاهش می‌دهد، بلکه رقابت‌پذیری را نیز افزایش می‌دهد. این گزارش به بررسی عملکرد سرمایه‌گذاری‌های PPI در سال ۲۰۲۳ می‌پردازد و روندهای فعلی، دستاوردها و چالش‌های پیش‌رو را تحلیل می‌کند. همچنین، نگاهی دقیق به بخش‌های مختلف زیرساختی و مناطق جغرافیایی مختلف دارد تا تصویری جامع از وضعیت کنونی و فرصت‌های آینده ارائه دهد. این تحلیل‌ها می‌توانند مبنای تصمیم‌گیری‌های بهتر و برنامه‌ریزی‌های بلندمدت در توسعه زیرساخت‌ها باشند.

^۴ برای دریافت فایل کامل گزارش بر روی عنوان گزارش کلیک نمایید

روزنامه چالش های فعالان اقتصادی ایران (مبتنی بر نتایج طرح شاخص مدیران خرید از فروردین ۱۴۰۳ تا فروردین ۱۴۰۴)

شناسایی و تحلیل چالش های کلیدی پیش روی فعالان اقتصادی در سال ۱۴۰۳ می تواند به ارائه راهکارهایی برای رفع این موانع در سال جاری بیانجامد. گزارش حاضر با استفاده از داده های شاخص مدیران خرید (شامخ) که به صورت ماهانه توسط اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران منتشر می شود، وضعیت فعالیت های اقتصادی را طی ۱۲ ماه سال ۱۴۰۳ و فروردین ۱۴۰۴ بررسی و مشکلات اصلی فعالان اقتصادی را در طی ۱۳ ماه مورد بررسی در هفت دسته طبقه بندی کرده است.

بر این اساس شامخ کل اقتصاد در فروردین ماه سال ۱۴۰۴ (تعدیل شده: ۴۸.۴) برای پنجمین ماه متوالی رکود را تجربه کرد و شدت کاهش شامخ کل نسبت به اسفند ۱۴۰۳ ماه قبل اندکی بیشتر بوده است. در بخش صنعت، شامخ (تعدیل شده: ۵۰.۸) بهبود جزئی را نشان می دهد، اما همچنان تحت تأثیر عواملی مانند نوسان ارز، افزایش هزینه های تولید و کاهش تقاضا به دلیل افت قدرت خرید مصرف کنندگان قرار دارد.

مشکلات اصلی فعالان اقتصادی در ۱۳ ماه گذشته شامل چالش های ارزی (تخصیص ارز و رفع تعهد ارزی)، ناترازی انرژی (قطعی برق و گاز)، افزایش هزینه های تولید، کمبود منابع مالی، کاهش قدرت خرید مصرف کنندگان، مشکلات تأمین مواد اولیه، و مسائل مرتبط با نیروی انسانی بوده است. برای رفع این چالش ها، پیشنهاد می شود دولت سیاست هایی متمرکز بر ثبات اقتصاد کلان، مدیریت تورم، تسهیل فرآیندهای ارزی با اخذ نظرات فعالان اقتصادی، رفع ناترازی انرژی و توسعه آموزش های حرفه ای برای تربیت نیروی انسانی ماهر اجرا کند.

آسیب‌شناسی استرداد مالیات بر ارزش افزوده صادرکنندگان^۶

رسیدگی به درخواست های استرداد مالیات بر ارزش افزوده در اغلب سازمان های مالیاتی کمتر توسعه یافته دنیا فرآیندی زمان بر و پرهزینه است که منجر به تعویق درخواست های استرداد و افزایش نارضایتی آن دسته از مودیانی می شود که به این ترتیب از سرمایه کاری خود محروم شده اند. بدین منظور با توجه به اهمیت نظام مالیات بر ارزش افزوده و چالش ها و مشکلات پیش روی اجرای استرداد مالیات بر ارزش افزوده، گزارش حاضر از رهگذر یک مطالعه تطبیقی، با هدف بررسی مشکلات و چالش های استرداد مالیات بر ارزش افزوده صادرکنندگان انجام شده است.

^۶ برای دریافت فایل کامل گزارش بر روی عنوان گزارش کلیک نمایید

معاونت بررسی های اقتصادی

اتحاد بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران